

Wandelsporen Zwolle - Wezep

Auteur: Marycke Naber

Engelse Werk, Landgoed Molecaten, Wezepse Heide

Deze wandeling voert via het Spoolderbos en de Willemsvaart met Katerveersluizen naar Park Het Engelse Werk. Vandaar over de spoorbrug met uitzicht op de IJssel en de nevengeulen. Daarna over het Roseboomsloop en de Vuursteenbergr naar landgoed Molecaten met de Trijselenberg, de Mariabeuk en de Leemcule. Tot slot via landgoed Petrea en de Wezepsche Heide naar station Wezep. 60% onverhard.

Wandelsporen is een serie wandelingen van station naar station. Deze zijn gebaseerd op diverse wandelgidsen van Marycke Naber, zoals Wandelsporen rond Zwolle en wijde omgeving, het Geert Grootepad (uitverkocht, wel verschenen op naberpaden.nl) en De mooiste landgoedwandelingen in Salland en de Achterhoek. Daarnaast op delen van het Twentse Kapelletjespad (ook te vinden op naberpaden.nl) en op wandelingen die Marycke heeft georganiseerd voor de Wandelpool (wandelpool.nl).

Routebeschrijving

Start: station Zwolle. Afstand 18,5 km, bushalte na 4 km

NB Raadpleeg de openingstijden van de horeca en de dienstregeling van de bus.

- Verlaat het station uitgang Zuidzijde. Ga aan het eind van het plein LA (Hanzelaan), en ga al gauw RA, Lübeckplein.

De Hanze is ontstaan in de tweede helft van de 12e eeuw. Het was een samenwerkingsverband van kooplieden uit verschillende landen om hun handel over land, op zee en over rivieren verder uit te bouwen en om hun tochten te beschermen tegen overvallers. In 1356 werd de Hanze, met Lübeck als voornaamste stad, omgezet in een verbond van steden in de landen rondom de Noordzee en Oostzee. In het huidige Nederland traden vooral steden in het noorden en oosten toe, Zwolle in 1448. Hoewel de Hanze toen al op zijn retour was, heeft het de stad geen windeieren gelegd.

- Loop langs de rechterkant van het plein en RD door het poortgebouw (Hanzehoven). Volg de weg door de binnentuinen van het kantorencomplex.

- Na nog drie poorten ga je LA (Hanzelaan), aan het eind RA, langs de Koggelaan. Loop aan het eind RD door de fietstunnel, ga aan het eind daarvan scherp RA, Horreus de Haaspad.

Een Kogge was een vrachtschip dat in de tijd van de Hanze werd gebruikt. In Kampen heeft men een replica ervan gebouwd. Op de plek van de Koggelaan liep tot in de jaren '90 de Assendorperlure, een landweggetje met aan weerszijden boerderijen en tuinderijen.

Op de plek van het parkeerterrein van Dinoland bevond zich sinds het eind van de 16e eeuw de Luurderschans aan de linie tussen de stad Zwolle en de IJssel. In 1722 kreeg de Joodse gemeenschap toestemming er een begraafplaats in te richten. Vanwege geldgebrek is deze in 1980 verkocht aan de gemeente Zwolle. Met toestemming van de opperrabbin heeft deze de dodenakker laten ruimen en de stoffelijke resten herbegraven op de in 1885 gestichte Joodse begraafplaats aan de Kuyerhuislaan.

1. Ga na de houten brug het 1e pad RA, ga in de bocht naar rechts schuin LA, aan het eind van het smalle pad RA over het halfverharde pad.

- Ga aan het eind RA, bij het fietspad LA. Ga in de bocht naar links RA over de houten brug (over de Willemsvaart), daarna LA.

Reeds in 1361 had bisschop en landsheer Jan van Arkel toestemming gegeven tot het graven van een verbinding tussen de stadsgracht en de IJssel, maar allerlei plannen waren op niets uitgelopen. In 1819 was het kanaal, genoemd naar koning Willem I, eindelijk een feit. Niet alleen voor Zwolle was de Willemsvaart belangrijk. Deze vormde een belangrijke schakel in het scheepvaartverkeer tussen Noord - en Zuid-Nederland, waardoor het varen over de Zuiderzee kon worden vermeden. Uiteindelijk was het kanaal niet meer geschikt voor de scheepvaart. In 1965 is het Zwolle-IJsselkanaal naar het Zwarte Water voltooid, waarna de Willemsvaart gedeeltelijk is gedempt.

Rechts van de brug bevindt zich de Spoolderberg. Dit restant van een langgerekt rivierduin was door de eeuwen heen een belangrijke ontmoetingsplaats. Landsheren werden er ingehuldigd en tot ver in de Middeleeuwen vonden er vergaderingen plaats, waar wetten werden afgekondigd en recht werd gesproken. Vanaf het eind van de 16e eeuw bevond zich op deze hoogte de Berghschans, die eveneens deel uitmaakte van genoemde linie. Zie ook het informatiebord.

2. Loop na de Spoolderbergbrug RD over het onverharde pad evenwijdig aan de weg. Ga aan het eind LA over de twee ophaalbruggen van de Katerveersluizen.

De tweede brug is van de kleine sluis uit 1819, de dubbele ophaalbrug die van de grote sluis die in 1873 is voltooid om grote schepen door te laten. De sluizen bevinden zich op de plek van de voormalige Cotherschans, die ook deel uitmaakte van de linie tussen Zwolle en IJssel.

- Loop na de witte villa's RD en ga direct na de bocht naar rechts, bij het informatiebord over het Katerveer LA over het fietspad.

Alternatief bij hoog water van de IJssel: Ga LA (Katerveerdijk), steek de voorrangsweg over bij de verkeerslichten, loop RD en ga in de bocht van het fietspad RA, Het Engelse Werk. Zie verder bij routenummer 3.

- Ga aan het eind bij het informatiebord over de IJsselbrug RA over de asfaltweg.

3. Loop na huisnr. 1 (boerderij IJsselzicht) RD over voetpad Het Engelse Werk over de grasdijk langs de uiterwaarden van de IJssel.

- Aan het eind ga je LA (verderop uitspanning Het Engelse Werk). Ga het 1e pad RA en meteen schuin RA over het halfverharde pad.

Je bevindt je in Park het Engelse Werk. Het zogenaamde 'Nieuwe Werck' maakte ook deel uit van de linie die eind 16e eeuw werd opgeworpen tussen de stad Zwolle en de IJssel. In 1700 liet veldheer Menno van Coehoorn er fortificaties aanleggen. Begin 19e eeuw schonk Lodewijk Napoleon het verdedigingswerk, dat niet langer voldeed, aan de stad Zwolle.

Het 'Nieuwe Werck' werd vanaf 1828 omgevormd tot een 'openbare wandelplaats' in Engelse Landschapsstijl, op advies van tuinarchitect Hendrik van Lunteren (1780-1848). De oude schans, met hoogtes en waterpartijen werd slechts gedeeltelijk vergraven en is tot op de dag van vandaag herkenbaar.

- Houd rechts aan, ga na de bocht naar links het 1e pad scherp RA. Ga na de brug bij de driesprong schuin RA, in de bocht naar links RD naar beneden, weer boven LA.

Zie het informatiebord over de uiterwaarden. Vroeger kon je via een graspad naar een observatiehut, maar tegenwoordig is het beschermd gebied, wellicht omdat er zich een beverburcht bevindt.

- Ga direct na het spoortunneltje RA de trap op, daarna via het fietspad de spoorbrug over.

Na de overstromingen in 1995 is het plan 'Ruimte voor de rivier' ontstaan. De Eerste Kamer heeft daar eind 2006 toe besloten. Links heb je zicht op een paar nevengeulen in de Scheller en Oldeneler Buitenwaarden, die in het kader daarvan parallel aan de IJssel zijn gegraven. Deze geven de rivier bij hoog water meer ruimte voor waterafvoer. Eind 2016 heeft minister Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu de projecten bij Zwolle, zowel hier als bij Westenhofte, opgeleverd, na vier jaar van werkzaamheden. Vanaf de brug heb je een mooi zicht op de nevengeulen en de IJssel.

4. Ga direct na de bocht naar links RA, Centraalspoor, bij de spoorwegovergang (links ijsboerderij IJscowd!) RD, Roseboomspoor.

Dit loopt over de voormalige spoorlijn van Apeldoorn naar Hattemerbroek. Daar sloot deze aan op de lijn Amersfoort-Zwolle. De lijn is in 1887 aangelegd door de Koninklijke Nederlandsche Locaalspoorweg-Maatschappij en werd Baronnenlijn genoemd, omdat de burgemeesters in de aanliggende gemeenten van adellijke afkomst waren. Het personenvervoer werd eind 1950 beëindigd. In 1972 reden de laatste goederentreinen tussen Hattem en Hattemerbroek en tussen Heerde en Apeldoorn. De rails werden in 1976 opgebroken.

- Loop na een bocht naar links en naar rechts bij de voorrangsweg RD, ga bij de volgende voorrangsweg schuin RA het dijkje op, een klompenpad.

- Ga na het eind van de dijk RA over de asfaltweg, Vuursteenbergh. Loop bij het kruispunt RD, ga in de bocht naar links schuin RA over de Vuursteenbergh.

Het gebied, in bezit van Geldersch Landschap en Kasteelen, is genoemd naar de 26 meter hoge heuvel die deel uitmaakt van een oud smeltwaterterras. Dat is in de voorlaatste ijstijd ontstaan door smeltwater dat tussen het ijs en de stuwwal stroomde. De heuvel bestaat uit puin dat door het ijs werd aangevoerd en materiaal van de stuwwal zelf. In de laatste ijstijd is veel zand weggespoeld en bleef deze grind - en stenenrijke heuvel achter.

5. Pad naar rechts negeren, loop RD langs het Geboortebos, aangelegd van 2000 tot 2006 ter gelegenheid van de geboortes van Hattemse baby's en de Nationale Boomfeestdag van 2006.

- Loop na de bocht naar links en naar rechts bij de kruising RD. Steek aan het eind asfaltweg en fietspad over en loop RD over het smalle pad.

Je betreedt landgoed Molecaten. De naam komt al in de 14e eeuw voor en duidt op een hoeve bij een watermolen. Huis en landerijen werden in 1637 gekocht door de schout van Hattem, Johan van Keppel. Hij liet er een buitenplaats bouwen. In 1717 kwam het landgoed in bezit van de familie Van Heeckeren van Molecaten. In 1987 zijn huis en landgoed verkocht aan Amev Levensverzekering NV. Het landgoed wordt beheerd door Geldersch Landschap en Kasteelen.

- Pad naar rechts negeren, ga aan het eind RA en meteen LA. Ga bij de kruising RA, bij de viersprong LA, bij de driesprong RA de 37 meter hoge Trijselenberg op.

Oorspronkelijk was de naam 'ter IJsselenberg': berg met uitzicht op de IJssel. Het bos is later aangeplant. In de jaren tachtig stond er nog een uitkijktoren bovenop, maar die kwam niet meer boven de boomtoppen uit. Toen de toren bouwvallig was geworden, is hij afgebroken en niet herbouwd.

6. Ga op de top van de heuvel het 1e pad LA naar beneden (oranje klompenpad). Loop bij de schuine kruising RD, ga daarna bij de driesprong met voor je een sprengkop RA.

Op de Veluwe zakt het regenwater door de droge zandgrond diep de grond in, maar komt aan de randen van het massief naar buiten als kwel of stroom. Dit water werd tussen ongeveer 1600 en 1800 gebruikt om koren - en papiermolens aan te drijven. Om de waterkracht te vergroten, groef men gaten tot op het grondwater, zogenaamde sprengkoppen. Via een of meer geulen (sprengen) werd het water vanaf de sprengkop(pen) naar de molen geleid.

- Verderop passeer je de ongeveer 350 jaar oude beuk bij nog een sprengkop.

De boom heeft een tweede dunnere stam gevormd, die recht omhoog gaat. Hierin zag men een moeder met kind op schoot en daarom noemde men de boom 'Mariabeuk'.

- Ga aan het eind van het pad LA. Pad naar rechts negeren, ga aan het eind RA, een halfverharde weg met fietspad.

7. Loop na de witte afsluitboom bij de kruising RD. Ga daarna het 1e pad schuin RA (blauw klompenpad), loop aan het eind RD over bungalowpark De Leemkule.

- Na restaurant De Keuken van Caatje gaat de asfaltweg over in een halfverharde weg. Ga aan het eind door het klaphek en LA langs de leemkuil.

In de voorlaatste of Saale-ijstijd, 200.000 tot 130.000 jaar geleden, is een gletsjertong de rivierendelta van de Rijn binnengedrongen en heeft een 25 km breed en 50 tot 100 m diep bekken gevormd. Aan de zijanten zijn het Veluwemassief en de Sallandse heuvelrug opgestuwd. Op de bodem van het dal bevindt zich op veel plaatsen een keileemlaag van fijngezeven zand en stenen.

Het dal is later door water en wind opgevuld met zand, klei en löss, maar aan de zijanten ligt het leem meer aan de oppervlakte. Dit is op veel plaatsen in de heuvels afgegraven voor de bouw van boerderijen: de wanden van vlechtwerk werden ermee aangesmeerd en ook de vloer van de deel was van leem.

- Loop door de opening in het houten hekwerk en ga RA over de asfaltweg langs kiosk De Leemcule.

Deze is in september 2018 door brand verwoest, maar de eigenaar verwacht half mei / juni 2019 weer open te gaan.

- Steek aan het eind voorrangsweg en fietspad over en loop RD. Ga voor het smeedijzeren hek (van Klein Zwitserland) RA langs de afsluitboom.

8. Houd links aan en volg het pad over landgoed Petrea, in bezit van Geldersch Landschap en Kasteelen.

- Steek na een kleine kilometer aan het eind van het pad de asfaltweg over en loop RD over het brede zandpad.

9. Ga bij de schuine kruising scherp RA over het pad met Amerikaanse eiken. Loop bij de kruising RD.

- Verderop loopt naast het zandpad een betonfietspad dat van rechts komt. Waar dit een bocht naar links maakt blijf je RD lopen.

10. Het smalle pad buigt voor de snelweg af naar rechts. Ga aan het eind de trap op en LA over de snelweg.

- In de ruime bocht naar links ga je de 1e weg RA (vlak na het waarschuwingsbord). Waar de asfaltweg ophoudt ga je LA over de zandweg met betonfietspad.

- Blijf na de bocht naar rechts RD lopen, ga na ca. 500 m het 1e pad LA (bij een metalen picknicktafel), door het klaphek naast een houten hek.

Je betreedt de 260 hectare grote Wezepsche Heide met bos en hei. Het waterwingebied wordt door Vitens beheerd. Er leven vossen, wilde zwijnen, reeën, edelherten en dassen. De heidevelden worden begraasd door Schotse hooglanders.

- Ga meteen na het hek LA, bij de splitsing voor het heideveld schuin RA, aan het eind van het pad LA.

11. Na het klaphek ga je RA. Ga na de bocht naar rechts het 1e pad LA. Houd links aan en ga dan het 1e pad RA (bij een bankje).

- Blijf RD lopen. Aan het eind maakt het pad een bocht naar links en komt uit op een asfaltweg. Loop hier RD. Houd na de afsluitboom links aan.

- Ga bij de voorrangsweg (links Anytime Station 134) RA naar Gasterij De Zeuven Heuvels en het station (richting Zwolle links, richting Amersfoort na het spoor).

Praktische informatie

Park, spoorbrug, bos en hei, landgoederen

Eten en drinken

Starbucks, Oosterlaan 1, dgl. v.a. 7.00

Grand Café Lübeck, Lübeckplein 14, 038-4605858, lubeck.nl

Diverse andere horecagelegenheden aan het Lübeckplein

Uitspanning Het Engelse Werk, Het Engelse Werk 4, 038-4217593, hetengelsewerk.nl

Ijsboerderij IJscowd met boerderijwinkel, terras en prieel, Hilsdijk 100, Hattem, 038-4446114, ijscowd.nl. Open: het hele jaar behalve op zondagen

Restaurant De Keuken van Caatje, Leemkuilen 6, Hattem, 038-4441945, molecaten.nl/de-leemkule/restaurant-de-keuken-van-caatje

Kiosk De Leemcule, Bergweg 2, Hattem, 06 22068743,

facebook.com/pg/KioskDeLeemcule/about/. Open vanaf half mei / juni 2019

Cafetaria / lunchroom AnyTyme Station 134, Stationsweg 134, Wezep, 038-3761564, anytyme.nl/Cafetarias/AnyTyme-Station-134-anytime-is-snacktime.htm

Gasterij De Zeuven Heuvels, Stationsweg 110, Wezep, 038-4578089, de7heuvels.nl

Overnachten

Diverse hotels en B&B's bij station Zwolle en in het centrum, zie visitzwolle.com

B&B De Heidehoeve, Engelandsweg 12, Wezep, 038-3764725, heidehoevewezep.nl

Openbaar vervoer

Bushalte Het Engelse Werk, lijn 100 Zwolle-Wezep en lijn 203 Zwolle-Heerde

ViaVé (regiotaxi Noord-Veluwe), viave.nl. Ruim een uur van tevoren reserveren via de website of 088-6557710. Dieren mogen alleen mee als zij in een tas of kooi op schoot vervoerd worden. Dit is gratis.

Deze wandeling is als pdf-bestand met topografische kaart en gps-track te vinden op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/wandelsporen-zwolle---wezep/18101/. Reactie, opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op Wandelzoekpagina.

In 'De mooiste landgoedwandelingen Salland' beschrijft Marycke Naber 12 rondwandelingen van 10 tot 15 km over 28 landgoederen in het afwisselende Salland, van Ommen tot Diepenveen en de Sallandse Heuvelrug. Naast recente foto's van natuur en cultureel erfgoed bevat de wandelgids historische afbeeldingen van de meeste landhuizen. Tevens heeft Marycke per route bewoners ofwel beheerders van een landgoed geïnterviewd. De gids is te zien en te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

DEZE WANDELING IS OPGENOMEN
IN EEN WANDELGIDS VAN
GEGARANDEERD ONREGELMATIG

BESTEL DE MOOISTE WANDELGIDSEN OP WWW.GEGARANDEERDONREGELMATIG.NL

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
www.wandelzoekpagina.nl/abonnement
voor slechts
€ 12,50